

قطره و حوسار

مؤلف: دکتر حسین داودی
(عضو گروه تالیف فارسی، رده دهم)

نکته‌هایی آموزشی از کاربردهای زبانی و ادبی فارسی امروز،
از نوع "بیاموزیم" های کتاب فارسی دوره دبیرستان، برای دانش آموزان و دانشجویان
همراه با توضیحات تخصصی و کارشناسانه
برای دبیران و سایر پژوهشگران

سرشناسه

عنوان و نام پدیدآور

مشخصات نشر

مشخصات ظاهری

شابک

وضعیت فهرست نویسی

موضوع

موضوع

شناسه انجمن

بندی کتاب

بندی ریلی

شماره شناسه ملی

داودی، حسین، ۱۳۲۳ -

قطره و جویبار نکته‌هایی آموزشی از کاربردهای زیبایی و ادبی فارسی امروز .../

مؤلف حسین داودی

تهران: موسسه فرهنگی مدرسه برهان (انتشارات مدرسه)، ۱۳۹۲.

۱۱۲ ص.

۹۷۸-۹۶۴-۰۸-۰۷۵۲-۱

نویا

فارسی -- رسم الخط و املا -- راهنمای آموزشی

فارسی -- رسم الخط و املا -- تربیت معلم

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، موسسه فرهنگی مدرسه برهان

(انتشارات مدرسه)

۱۳۹۲: PIR۲۷۲۷/۵۲۶۴

۸۴۴/۱:

۳۴۲۵۸۳۲:

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

وزارت آموزش و پرورش

قطره و جویبار

مؤلف: حسین داودی

طراح گرافیک و صفحه‌آرا: شیرین اسکویی

چاپ اول: ۱۳۹۳

تیراژ چاپ اول: ۱۰۰۰ نسخه

لینوگرافی: خاور میانه

چاپ و صحافی: خانه چاپ - اصفهان

قیمت: ۶۰۰۰۰ ریال

حق چاپ محفوظ است

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۰۸-۰۷۵۲-۱

ISBN 978-964-08-0752-1

نشانی: تهران، خیابان سپهبدقزنی، نرسیده به پل کریمخان زند،

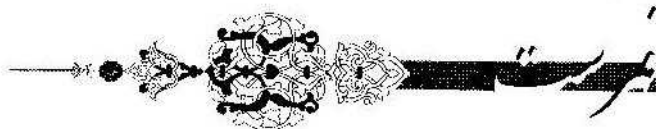
کوچه شهید محمود حقیقت طلب، شماره ۸

تلفن: ۸۸۸۰۰۳۳۴-۹، دورنگار (فاکس): ۸۸۹۰۳۸۰۹

www.enma.ir

info@enma.ir

با محوریت دستور زبان فارسی

۱۹	یک حرف، چند صدا* ۴۶	۱	جمع مکسر* ۷
۲۰	برزگر، بذکر* ۴۹	۲	از بی هم* ۹
۲۱	مثلاً، مثلاً* ۵۱	۳	بان گشتن* ۱۱
۲۲	رؤیت، رویت* ۵۳	۴	معنای، معنی* ۱۳
۲۳	«ت»، «ب»* ۵۵	۵	و غیره، و غیره* ۱۶
۲۴	اف اف - FF* ۵۷	۶	افتمارگرایی* ۱۸
۲۵	دانش، دان است* ۶۰	۷	کمک کرد، کمک نمود* ۲۰
۲۶	خان، خان* ۶۲	۸	کلمات مثلاً* ۲۲
۲۷	د، د* ۶۴	۹	مذف و قرینه* ۲۴
۲۸	اعماق، عمیق* ۶۶	۱۰	هم زمانی با فعل* ۲۷
۲۹	گمان، گمان* ۶۸	۱۱	نقش نمای خاص* ۲۹
۳۰	بین، بین* ۷۰	۱۲	«است»، «می باشد»* ۳۲
۳۱	هم نگاشت ها* ۷۲	۱۳	ترکیب، اشتقاق* ۳۴
۳۲	بهره بهینه* ۷۴	۱۴	پاک اند، شادند* ۳۶
۳۳	معانی متفاوت* ۷۶	۱۵	دوستم، دوست ام* ۳۸
۳۴	اف، در ضمن* ۷۸	۱۶	پیداقت، بی نادقت* ۴۰
۳۵	تکثر معنایی* ۸۰	۱۷	کی، گان* ۴۲
۳۶	نشانه های جمع* ۸۲	۱۸	بعینه، به عینه* ۴۴

با محوریت دستور خط فارسی

مهاوره، عامیانه* ۸۴ ۳۷

باستان‌گرایی* ۸۶ ۳۸

فاکس، فکس* ۸۹ ۳۹

جمع، آدینه* ۹۱ ۴۰

با محوریت نکات ادبی

بار، بیت و منفی* ۹۳ ۴۱

مفط غلغله ۹۴ ۴۲

شیرین، زبانی* ۹۵ ۴۳

مشو* ۹۶ ۴۴

مفط مریم کلمات* ۹۷ ۴۵

بهره‌گیری از شعر* ۹۸ ۴۶

براعت استهلال* ۱۰۵ ۴۷

نثر مستقیم* ۱۰۷ ۴۸

انتخاب آگاهانه* ۱۰۹ ۴۹

ضرب‌المثل‌ها* ۱۱۱ ۵۰

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم تالیف

از سال ۱۳۷۵ به بعد، که کتاب‌های فارسی دوره متوسطه به دو کتاب «زبان فارسی» و «ادبیات فارسی» و در هشت عنوان چاپ و منتشر شد، رجوع به تأکید به آموزش مهارت‌های زبان و نکته‌های کاربردی زبان و خط فارسی در برنامه‌ریزی و تألیف آن‌ها بیشتر گردید. از جمله مباحثی تحت عنوان «درس املا» و «بیاموزیم»، که عمدتاً توسط اینجانب طراحی و به شورای تألیف پیشنهاد می‌شد، جایگاه خود را در حوزه زبان و مهارت‌های آموخته‌ها پیدا کرد.

بنابراین سال‌هاست که دبیران این درس و دانش‌آموزان آنان، که اغلب به دانشگاه‌ها راه یافته‌اند و راه می‌یابند، با چنین مباحثی مرتبط و مانوس‌اند. البته محدودیت ساعات تدریس این کتاب‌ها موجب می‌شد که این مباحث به اختصار تدوین شوند. در سال‌های بعد، که این کتاب‌ها تجدید چاپ شدند، باز هم، به منظور کاهش حجم کتاب‌ها، حذف و اختصارهایی در آن‌ها صورت می‌گرفت.

در عین حال، سوابق اولیه این مباحث جزء یادداشت‌هایی بیگانه شده اینجانب بود و از آن سال‌ها همواره مترصد فرصتی بودم تا این مجموعه را به زبان فارسی و با توضیحات و با مثال‌های بیشتر و با یافته‌های نگاشته و ویرایشی بعدی تکمیل و تدوین کنم و مستقلاً در اختیار دانش‌آموزان و دانشجویان قرار دهم. ضمناً امیدوارم، با توجه به توضیحات تخصصی‌ای که در ادامه «بیاموزیم»‌ها اضافه کرده‌ام، این مجموعه برای دبیران ارجمند و سایر پژوهشگران نیز قابل استفاده باشد.

نکته‌های زبانی و ادبی حاضر را تحت عنوان «قطره و جویبار» تقدیم

می‌کنم تا هم ذکر خیری از اختر چرخ ادب، پروین اعتصامی و مثنوی معروفش «لطف حق» شود، آنجا که در دلجویی از مادر موسی، آن‌گاه که نوزادش را به رود نیل می‌افکند، از قول خدای موسی سروده است:

قطره‌ای کز جویباری می‌رود / از پی انجام کاری می‌رود
و هم تأکید شود واژه واژه هر زبان، از جمله زبان فارسی، نقش ویژه دارند و هر کدام از آن‌ها در این جویبار زندگی قطراتی هستند که هدفمندانه جاری‌اند و رسالتی خدایی دارند (عَلَمَه‌البیان). به این امید که با شنای شناخت بیشتر این مباحث، مسیر این مأموریت و کاربرد خطیر این پهلوان سرود تا از این رهگذر زبان شیرین و پرمایه‌ی فارسی، این میراث‌داران به او عبادت هویت ملی، فعال و پویاتر از گذشته، به نسل امروز و فردای کشور ما، به مشتاقانش در سراسر جهان انتقال یابد.

مؤلف

پاییز ۱۳۹۲

